

skih centov živinske soli po znižani ceni, 5 gl. za meterski cent. Sedaj gre le za to, da se zabrani, da kdo drugi ne bode soli dobival po znižani ceni, kakor kmetovalci, in da se po znižani ceni kupljena sol ne bode rabila za drugo, kakor za živino. Ker se še ni našla nobena snov, s katero bi se kaka sol napravila tako, da bi bila le še za živino dobra, se je pač bati, da se bode zlorabilo uvedenje te soli in je treba dobrih naredb, da se zloraba prepreči. Določile se bodo občutne kazni za tiste, ki bi živinsko sol rabili za druge namene, poleg tega pa se bode natančno določilo, kdo more dobivati živinsko sol in koliko ter kako se živinska sol loči od druge soli.

Pred vsem se bode vredilo oddajanje te soli. Že postava določuje, da živinske soli ne dobé drugi posestniki živine, kakor tisti, ki se pečajo s kmetijstvom. V naredbi se bode pa še določilo, da se od dobivanja te soli izključijo vsi, ki poleg kmetijstva imajo še kako trgovino z jestvinami. Kar se tiče tega, koliko živinske soli more dobiti vsak kmetovalec, se po želji zbornice poslancev določi, da se razdeli živina v tri razrede; mala živina: ovce, koze in prašiči imajo pravico do jedne jednote, večja mlada živina, konji in goveda do jednega leta in osli imajo pravico do dveh jednot, in večja živina, to je nad leto stari konji in goveda pa do štirih jednot živinske soli. Kot jednota določi se največ dva kilograma na leto.

Oddaja soli se bode tako vredila, da bode živinska sol vedno pod nadzorstvom oblastev od tega časa, ko se naredi, dokler se ne izroči kmetovalcem. Poleg solinskih uradov bodo posebno občinski uradi imeli pri tem važno vlogo. Občinski uradi bodo imeli odrediti, koliko živinske soli se odkaže posamičnemu kmetu, naročevali bodo živinsko sol, skrbeli za njeno privažanje v občino in jo razdeljevali mej posamične kmetovalce. V posamičnih krajih obstoječe kmetijske zadruga bodo lahko občine pri tem podpirale. Oddelek generalne direkcije avstrijskih državnih železnic bode v toliko sodeloval, da prevzame dostavljanje živinske soli občinam, v kolikor je občine ne bodo mogle jemati naravnost iz zaloge. Podlaga bode pri računu število živine: kolikor je imajo po zadnjem šteju, toliko soli dobé posamične dežele, mesta, okraji in občine od teh 500.000 meterskih centov. Določeno bode torej, koliko soli dobi občina, občinski urad bode imel torej le še določiti, koliko soli po znižani ceni dobé kmetovalci za živino, katero imajo čez zimo. Da se izvé, koliko soli pride na jednoto, deli se vsa množina soli, ki jo je dobila občina, s številom jednot. Potem naznani občina vsakemu kmetovalcu, do koliko živinske soli ima on pravico, in ga pozove, da pové, če je misli vzeti.

Ko se kmetje oglašé, sestavi občina pregled naročitev soli, katerega še pregledajo finančni organi, na to se odpošlje solni zalogi, da pošlje živinsko sol. Odpošlje se neposrednje solni zalogi, odkazani občini, ako občina sol vzame neposrednje iz nje, ali pa potom solnega oddelka ravnateljstva državnih železnic, če je ta prevzel prevažanje soli iz solne zaloge v občino.

Pri prevažanju v občino je pridejan kontrolni list, katerega je napravila solna zaloga. Takoj, ko se pripelje sol v občino, mora se to naznani finančnim stražnikom. Vpričo finančnih stražnikov se vzamejo z vreč, v katerih je sol, svinčene plombe, in se živinska sol takoj razdeli kmetovalcem. Vsaki občini se odkaže določena zaloga soli. Tako jo bodo dobivale kranjske in menimo, da tudi štajarske občine od solnega urada v Trstu.

Omeniti je, da se določi, v kateri vrsti občine dobé sol. Tiste občine, katere so zadele kake nezgode, kakor pomanjkanje krme, živinske bolezni, jo dobé prej nego

druge. Vsak kmet dobi vso odkazano mu živinsko sol za celo leto na jedenkrat in jo mora tudi na jedenkrat plačati.

Da se živinska sol že po barvi in okusu loči od navadne kuhinske soli, zato jej je primešanega železnega okisca in pa pelinovega praška. Vreče, v katerih je sol, so zaprte s svinčnimi plombami in imajo vijolaste papirne vinjete. Nekatere teh določeb so pač malo neprijetne, ali so potrebne, da se prepreči vsaka zloraba. Poleg tega pa tako najbolj naravnost dobijo kmetovalci živinsko sol iz solnih zalog in se s prevažanjem ne podraži. Pričakovati je, da bodo županje se natančno ravnali po navodilu in v interesu kmetijstva olajševali redno oddajo živinske soli.

Tako prilično se glasi ta naredba. Izjaviti moramo, da se nam zdi oddajanje soli po tej naredbi jako komplicirano in da bo to zelo oviralo korist, katero bodo dobivali kmetovalci od soli za živino.

Cerkvene zadeve.

Olepšanje hiše božje in sv. misijon v Slivnici pri Celji.

Še le blizo dve leti bode, odkar so tukaj č. g. Janez Kozinc in že so storili veliko dobrega za našo župnijo. Omenim najprej olepšanje naše farne cerkve! Preskrbeli so nam krasno podobo Lurske Matere Božje z lepo krono na glavi, ter je ona res lepi kinč v cerkvi. Letos so vsled njihove neutrudljive pastirske skrbi, in po radodarnosti dobrih župljanov dali veliki oltar in vse cerkvene posode krasno ponoviti, zatem nova okna, cela cerkev je z lepimi podobami vmes slikana.

Za tem pa je pravo mojstersko delo sv. križev pot, katerega so nam koj v začetku sv. misijona blagoslovili prečastiti g. Janez Macur; vse to delo nam je zgotovil g. Ivan Erglez iz Podčetrčka, ter se je kot domači slikar s tem delom priporočil.

Prav po ceni je računil, naslikal pa v občino zadovoljnost zvedencev in farmanov, ali kako se je za vse to potreben denar dobil? Ni bilo treba odveč nadlegovati, ker radodarni Slivničani so na prijazno prošnjo radi v žep segali, ko so videli, da je potreba, saj cerkve tako zapuščene ne bomo imeli, prav po besedah sv. pisma: Ako imaš veliko, obilno dajaj; če imaš malo, daj tudi malo iz dobrega srca.

Tudi gospoda nadučitelja tukaj javno pohvalim kot vernega kristijana in navdušenega Slovenca, prav po njega skrbi in radodarnosti, kakor tudi po radodarnosti raznih dobrotnikov se je postavil dne 25. avgusta 1893 rajnemu nepozabljivemu, mnogozaslužnemu, čast. g. župniku Jakobu Mastnaku, in lep dostojen spomenik, katerega so prečastiti g. Alojzij Kreft, župnik Kalobški s pomočjo domačega č. g. župnika blagoslovili in razložili pomen križev in spominkov na grobu rajnih, v tako lepih in ganljivih besedah, da so vsi pričujoči jokali in ihteli. Najlepše duhovno veselje so nam pa naklonili v prvi adventni teden, ko smo obhajali sv. misijon. Kakor blagodejna jutranja rosa oživi vso naravo, tako oživljajo navdušene, pretresljive, do srca segajoče pridige misijonske v ljubezni do svojega stvarnika. Kdor je imel priliko udeležiti se sv. misijona, prepričan mora biti o brezmerih koristih, katere nam podaja v vsakem oziru. Dne 2. decembra so prišli štirje častiti gg. misijonarji od Sv. Jožefa pri Celji, Janez Macur, A. Kovalik, Franc Kitak in Alojzij Pogorelec ter so začeli že prvi dan z ognjevito, do srca segajočo besedo oznanjevati

pot pokore in poboljšanja. Udeležba pobožnosti je bila velika, pri vsaki pridigi cerkev do zadnjega kotička naltlačena in pri spovednicah od zgodnjega jutra do 8. ure zvečer vse napolnjeno. Manjka mi besed dostojno opisati v srca segajoče pridige, katere so do solz ganile vsacega poslušalca. Dal Bog, da bi solze, katere smo točili pri oznanjevanji svetih resnic naše sv. vere, našle povsod rodovitno zemljo, da bi seme božje besede ne bilo padlo med trnje in skalovje, temveč v resnici na srca poboljšanih kristijanov. Le tako bode sv. misijon dosegel uspeh svoj in ako bodemo zvesti naukom sv. misijona, skazali se bodemo hvaležni tudi našemu gosp. župniku za njihov trud, da so nam naklonili sv. misijon. Posebno pa želim, da bi nadbratovščina sv. rožnega venca se krasno razcvétala, katera se je ob času sv. misijona ustanovila, da bi res ne bilo hiše v fari, ki bi ne bila vpisana v to prelepo bratovščino. Kako navdušenje je za to bratovščino, razvidi se iz tega, da se jih je ob misijonskem času dalo vpisati blizo 700. Upanje je, da jih še bode več.

Tudi organista, ob enem cerkvenika, Martina Zapušek po tem potu zahvalim po želji vseh faranov, ker skrbi za lepo ubrano petje, posebno pa za neumorno skrb, za lepi red in kinč v cerkvi.

Završujoč spis svoj obračam se do vas, dragi rojaki, z milo prošnjo, da bi vam bil odprl sv. misijon oči, da bi jih obračali še rajši v dobrotno nebo, kakor po zemeljskih minljivih zakladih in če bodemo živeli po naukih, katere so nam z neumorljivim trudom vcepljevali gg. misijonarji, dosegli bodemo enkrat ono rajsko veselje, o katerem piše sv. pismo: da ga ni videlo oko, ne slišalo uho in niti ni prišlo v srce človeško, kar je Bog tistim pripravil, ki ga ljubijo. — Vlč. gg. misijonarjem in č. g. župniku Ivanu Kozincu, pa kličem še enkrat iz srca: Bog plati!

F. L.

Družba za zidanje cerkve sv. Pangracija na Radlu.

Visoka c. kr. namestnija je z odlokom dne 24. septembra 1893 št. 14573 dovolila družbo za zidanje cerkve sv. Pangracija pravila potrdila in je vodstva prisrčna želja, da bi se hoteli dobrotniki oglašati in družbi pristopiti.

§ 6 pravi: Vsak redni ud se zaveže:

a) Družbo in njeni namen po svoji moči z besedo in djanjem podpirati in si posebno prizadevati, da se družba razširi. b) Vsak mesec najmanje 10 kr. to je na leto 120 gld. za novo cerkev plačati. Kdor 500 gold. daruje, se imenuje ustanovnik, kdor da 250 gold., je temeljnik in kdor daruje 50 gold., postane dobrotnik cerkve sv. Pangracija. Imena ustanovnikov bodo na določenem očitnem mestu za vedni spomin zapisana; če hoče neznan ostati, pa se napis opusti.

Kar se daruje, se ne povrne več.

Na krasnem hribu, kjer je rajski razgled, bode tudi nova cerkev lepota, in bode romarje še bolj vabila na božji pot k sv. Pangraciju, ki je tukaj tudi vinski patron in se v raznih potrebah na pomoč kliče. Pri lepem vremenu bilo je že, posebno na Jakobovo nedeljo po 7 sto do tisoč ljudij na tem hribu.

J. Žmavec.

Mili darovi za družbo vednega čiščenja:

Sv. Marko niže Ptuja 12 fl., Ormož 9 fl. 50 kr., Sv. Peter pri Mariboru 10 fl., preč. g. dr. Jožef Muršec v Gradcu 5 fl., Zibika 8 fl. 50 kr., Sv. Lovrenc na Dravskem polju 6 fl. 56 kr., Konjice 33 fl. 50 kr., Prihova 11 fl. 40 kr., Podgorje 8 fl., Sv. Štefan pri Celji 15 fl. 20 kr., Dobrna 6 fl. 50 kr., Ruše 10 fl., Sv. Marjeta na Pesnici 8 fl., Stoprce 4 fl. 20 kr., Sv. Primon 1 fl. 50 kr., gospa Nou 2 fl., Velika Nedelja 16 fl. 42 kr.

Gospodarske stvari.

Garje pri ovcah.

»Garjeva ovca celo čredo okuži«, je dobro znan izrek, ki se navadno prenaša na druge podobne razmere. Vzeta je od prave bolezn, ki se neredkokrat loti te ali one domače živali, posebno pa ovac. Gospodar se močno boji tega neljubega gosta in skrbno gleda na to, da se mu ne zanese na ta ali oni način v hlev, zabranjuje mu vsak pot in vhod k ovcam. Če pa vse to nič ne pomaga in se bolezen k njegovi živali ukrade, ne miruje skrben gospodar prej, dokler ne najde primerne in ugodne sredstva.

Nastane pa pred vsem vprašanje, na čem in kako se spozna, da je ovca garjeva. Ako je že lepo število živalij bolnih, ni težko več spoznati, kakor tudi ni, ako je žival že popolnoma, po vsem životu garjeva. A gospodarju je mnogo bolj po volji in všeč, če se spoznajo garje pri pojedinih ovcah in sicer tedaj, dokler se niso popolnoma pokrile živali. Tu se pa mora gledati večkrat na volno. Ako se nahajajo v tej posamezne kosmatinke, ki stojijo navpik in štrlijo iz kožuha, je že nevarnost blizu, posebno če so omenjene kosmatinke bolj bele, kakor druga volna. Ovco taka mesta zelo srbi in vedno bi se rada s parklji praskala, z jezikom lizala, z zobmi obgrizovala in če vsega tega ne more, ob kako stvar se čohala. Brž, ko se vsa ta in podobna znamenja pokazujejo, ni nobenega dvoma več, da so v čredi garje. Kakšna pa je ta bolečina? Da to zveš, poglej si opisana mesta v volni natančneje.

Kjer se nahaja stoječa dlaka, je tudi koža blede, skoraj zolta in nekako otekla; prigodi se pa tudi, da se barva spreminjava in blede mesto postane za tem zelo rudeče. Ako stiška taka mesta, spozna se precej, da ovco to strašno boli, ker se vedno umika in nasprotno pa živali dobro dene, če jo na takih mestih počohaš.

Volna se hitro oskube in pokaže se gola koža. Ako pa sama od sebe ne izpade, da se vendar prav lahko odstraniti ali izpipati, ker je na pol strhnela. Ker se bolna žival močno in povsod čoha, kjer se le more, skuštra se volna in postane zelo umazana.

Pokaže pa se ta bolezen v prvi vrsti na hrbtišču, ob stranéh in oplečju ali na ramenih, redkokrat na glavi, skoraj nikdar na nogah ali po trebuhu.

Začenja pa se vsikdar le na posameznih mestih in še le polagoma razširja se po sosednih delih trupla. Včasih trpi celo pol leta prej, ko je cela ovca garjeva. Drugači pa je, če je hlev pretopen ali soparen in če je klaja, ki se živalim poklada, pičila. V teh slučajih razširi se v kratkem času bolezen na vse dele života.

Nič manj važno in zanimivo je vprašanje, od kod pridejo ali kako nastanejo te nesrečne garje? Na to odgovarjajo učeni preiskovalci in nam dokažejo, da se nabajajo zelo mala, za prosto oko celo nevidljiva mrčesa, živalice, katerim so nadali ime »grinja«. Take živalice imajo lastnost, da se zajejo v kožo ali da vsaj povzročujejo na koži neznosno srbenje. Teh grinj je več vrst: so pa take, ki se le ovac lotijo, druge le psov itd. a poleg vseh teh pa tudi take, ki ne zbirajo kar nič, temveč se primejo vsakovrstnih domačih živalij in celo človeka.

Priprost človek si težko take drobne stvari misli ali sploh to razlago verjame. Za to se pa tudi garje še drugači tolmačijo in se njih nastanek prav priprosto, celo otročeje razlaga.

Nekateri trdijo, da se pokažejo garje pri ovcah, ki morajo veliko pomanjkanja trpeti, katerim se pičlo in slabo polaga ali ki niso na dosti zavarovanem kraju.